

**Pedagogicko-psychologická poradna Česká Lípa, Havlíčkova 443,
příspěvková organizace**

Telefon: 487 522 179, Mobil: 728 541 505, Mail: simankova@pppcl.cz , Web: www.pppcl.cz

---

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI ZAŘÍZENÍ ZA ŠKOLNÍ ROK 2012/2013

Zpracoval a předkládá: Mgr. Pavla Šimánková, zástupkyně ředitele PPP

Česká Lípa dne 29. října 2013

1. Základní údaje o PPP Česká Lípa (školském poradenském zařízení)

- Název organizace: Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace
- Sídlo organizace: Havlíčkova 443, 470 01 Česká Lípa
- Právní forma: příspěvková organizace
- IČO: 70948801
- Identifikátor zařízení: 102577064
- Zřizovatel: Liberecký kraj
- Statutární orgán organizace: ředitel
- Organizace je zřízena od 18. 12. 2001 na dobu neurčitou
- Nejvyšší povolený počet klientů ve školském zařízení: 16.850

2. Organizace činnosti PPP Česká Lípa

Jako činnost všech školských zařízení řídí se i činnost českolipské pedagogicko-psychologické poradny řadou právních předpisů. Obecně je vymezena Školským zákonem (Zákon 561/2004 Sb.) v platném znění, který poskytuje právní důvod existence tzv. školským poradenským zařízením, mezi něž patří i pedagogicko - psychologické poradny. Také určuje základní rámec jejich aktivit. V § 116 uvedeného zákona se mimo jiné uvádí, že školská poradenská zařízení „zajišťují pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko - psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání.“

Základním dokumentem pro činnost poradny však zůstává vyhláška MŠMT 72/2005 Sb. „O poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních“, rovněž v platném znění. V §3 je uvedena jako jeden z typů školských poradenských zařízení a v § 5 („Poradna“) pak je definováno, že „poskytuje služby pedagogicko - psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko - psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.“ Vyhláška oproti zákonu konkretizuje a upřesňuje činnost poradny.

Od 1. září roku 2011 nabyla účinnosti novela zmíněné vyhlášky, což se stalo Vyhláškou 116/2011 Sb. Tato novela zkomplikovala činnost poradny zejména konkretizováním některých lhůt pro poskytování poradenských služeb. Například nově doplněný odstavec 4 § 1 novely ukládá poradenskému zařízení začít poskytovat poradenskou službu „nejpozději...do tří měsíců ode dne přijetí žádosti.“ Současně ale nebylo zohledněno pravidlo, podle něhož jsou poradenská zařízení financována. Limit pracovníků poraden a odpovídající mzdové prostředky jsou jak známo počítány na základě množství tzv. potenciálních klientů. Důsledek stanovení lhůty, do kdy nejpozději musí poradenská práce s klientem započít, je týž, jako by se zvýšil počet potenciálních klientů. Logicky úměrně tomu mělo tedy dojít i k navýšení limitu pracovníků a tomu odpovídajícímu nárůstu mzdových prostředků. Již před účinností Vyhlášky č. 116/2011 byla poradenská zařízení alespoň v Libereckém kraji dle spolehlivých informací na hranici svých kapacitních možností. I v důsledku zmíněné novely došlo k nárůstu nových žádostí o poskytnutí poradenské služby (konkrétní údaje viz bod 4). Existuje proto velké nebezpečí, že poradna nebude schopna novelou vyhlášky uložené časové limity dodržet a bude tak riskovat případné sankce ze strany kontrolních orgánů.

Dalším omezujícím faktorem je nutnost respektovat i novelou přidaný požadavek následujícího odst. (5), omezující platnost doporučení zařazení žáka do školy či programu pro žáky se zdravotním postižením na 1 rok. Nové doporučení je totiž zpravidla vázáno na nové odborné vyšetření, což neúměrně navyšuje počty vyšetření. Vzhledem k tomu, že zákonní zástupci klientů nebo plnoletí klienti mají možnost požádat o vyšetření v kterémkoli školském poradenském zařízení v rámci ČR, dostáváme se do patové situace, kdy musíme žádost přijmout, započít s vyšetřením nejpozději do 3 měsíců od podání této žádosti a současně musíme řešit tzv. „rediagnostiku“ u dětí, kterým již uplynula roční lhůta doporučení – viz výše. Z posledně jmenované skupiny klientů se počty žádostí každoročně navyšují a tento trend bude postupovat tak dlouho, dokud nebudou v daných školách jen žáci zařazení do výše uváděných RVP po 1. 9. 2011 a kdy doporučení k tomuto zařazení bude platné pouze 1 rok - viz fakt, že Vyhláška se týká dětí zařazených do školy či programu pro žáky se zdravotním postižením od 1. 9. 2011 a nevztahuje se na žáky zařazené před tímto datem. Pokud bude tento trend pokračovat a nedojde ke změně ve výše uvádění vyhláše, bude se v našem okrese jednat postupně až o 700 klientů každoročně, což vzhledem k celkovému počtu žádostí o vyšetření, kterých bylo ve sledovaném období více než 1000, bude neudržitelné. Nové žádosti u dětí, žáků a studentů, které budou mít akutní problémy, budeme muset odkládat na nejzazší možný termín a věnovat se žákům, u kterých proběhla kvalitní vstupní diagnostika a jejichž vřazení je tedy plně na místě a o „rediagnostiku“ je žádáno jen dle dikce zákona a nikoli z důvodu aktuální potřeby žáka. Podezření na nesprávné školské zařazení by mělo, dle našeho názoru, vzejít od zákonných zástupců a od ředitelů příslušných škol v případě, kdy to odpovídá aktuální situaci dítěte. Plošné řešení tohoto problému není dlouhodobě udržitelné, pokud nedojde k navýšení počtů pracovníků PPP a s tím spojenými náklady na mzdy a provoz. Domníváme se, že je důležitější posílit a kontrolovat diagnostiku při prvotním vřazení – např. tak, jak postupujeme v našem zařízení, kdy není možné vřadit žáka do vzdělávacího programu RVP ZŠ – LMP aniž by byla provedena dvě vyšetření (druhé s odstupem minimálně 3 měsíců od prvního), kdy obě vyšetření jasně potvrzují, že se jedná o dítě s LMP. Pokud by navíc dále platila možnost, kdykoli na žádost zákonných zástupců, toto vyšetření ověřit, nemůže docházet k nesprávnému zařazení těchto dětí.

Zákonní zástupci dítěte nemají v drtivé většině o tuto „rediagnostiku zájem“. Dikci zákona vnímají jako zásah do svých práv – nechápou totiž, proč mají své dítě podrobovat opakovanému vyšetření rok co rok, i když jsou se školským zařazením spokojeni a jejich dítě školsky i jinak prospívá. Zvat je k přešetření znamená riskovat, že se nedostaví a pouze zaberou termíny jiným klientům, jež by o poradenské služby zájem měli. A navíc, že zkomplikují situaci pro zařazení dítěte do aktuální školy – ředitelé škol řeší opakovaně problémy s tím, že žáci do školy sice docházejí, ale vzhledem k tomu, že pozbylo platnosti původní doporučení, tak je nelze vykázat stejně, jako v době, kdy doporučení platné bylo a mělo by tedy okamžitě dojít k přesunu do původní školy (v drtivé většině se jedná o rozdíl mezi RVP ZV a RVP ZV – LMP).

S existencí poradenských zařízení počítají a úkoly jim ukládají další právní normy s celostátní působností, mimo jiné ty, které právně upravují speciální vzdělávání. Konkrétně jde například o „Vyhlášku o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami...“ (73/2005 Sb.), která je zmiňuje v §§ 2,6,8,9 a 12. I s její novelou máme již roční zkušenost, byla novelizována Vyhláškou 147/2011 Sb. z 25. května t.r., která nabyla účinnosti rovněž k 1. 9. t. r. A také ona opět rozšířila povinnosti pracovníků školského poradenského zařízení, kam v dikci Vyhlášky 72/2005 Sb. spadají i pedagogicko-psychologické poradny. Značně rozšířený odstavec (2) §9 novelizované Vyhlášky 73/2005 Sb., který hovoří o institutu diagnostického pobytu žáka ve skupině, třídě či škole pro žáky se zdravotním postižením, totiž uvádí doslovně, že „o průběhu diagnostického pobytu vydá školské poradenské zařízení... zprávu a doporučení...“, a to nejpozději do 30 dnů od ukončení diagnostického

pobytu. Sice je zatím takových případů méně, než jsme se obávali, to se však může změnit, paradoxně v souvislosti s ubýváním počtu dětí na základních školách. V důsledku toho totiž – a bohužel také v rozporu s pedagogickými zásadami - hrozí propouštění „přebytečných“ učitelů a slučování tříd (někde se tak již děje) a narůstání počtu dětí v nich. A školní poradenství, jež jako ucelený systém existuje cca již 40 let, má už z minulosti řadu zkušeností, že ruku v ruce s nárůstem počtu dětí ve třídách roste také počet těch, kdo nezvládají nároky učiva, a tedy také množství návrhů na změnu jejich školského zařazení do méně náročných vzdělávacích programů.

Činnost samotné PPP Česká Lípa je pak vymezena její zřizovací listinou, vydanou zřizovatelem Libereckým krajem. Českolipská poradna má s účinností od 1. 9. 2010 novou zřizovací listinu pod č.j. ZL-33/10-Š. Byla změněna na žádost vedení poradny, a od původní se liší v tom, že tomuto školskému zařízení nově umožňuje provozovat též doplňkovou činnost, placené nadstandardní služby, zisk z těchto služeb, je určen pro posílení financování hlavní činnosti. Tyto doplňkové činnosti spočívají především v pořádání různých reedukačních a rozvíjejících kurzů pro děti, žáky a jejich rodiče. Blíže o nich v bodě č. 9 „Další aktivity...“

Provoz Pedagogicko-psychologické poradny Česká Lípa se řídí řadou dalších, interních dokumentů, některé z nich jsou dlouhodoběji platné, jako je například Statut PPP nebo koncepce činnosti, jiné jsou dle potřeby aktualizovány, aby odpovídaly potřebám. Příkladem druhých je třeba provozní řád, aktualizovaný například kvůli změně provozní doby poradny. Každoročně alespoň jednou je minimálně zčásti aktualizován rámcový plán činnosti (je Přílohou 1 této výroční zprávy), také proto, že je občas třeba měnit garanty za jednotlivé oblasti činnosti, což souvisí i s odchody pracovníků a s příchody nových, případně se změnami v jejich pracovní náplni.

3. Údaje o personálním zabezpečení poradny

Během školního roku 2012/2013 došlo v Pedagogicko-psychologické poradně Česká Lípa k určitým personálním změnám:

Dle výsledku konkurzního řízení z 5 / 2012 byl ve své funkci ředitele potvrzen a na dalších 6 let jmenován stávající ředitel PPP - PhDr. Miroslav Hudec. Svě šestileté funkční období započal k datu 1. 8. 2012. Pro neslučitelnost funkce ředitele a krajského zastupitele se však musel vzdát vedoucího pracovního místa ředitele PPP Č. Lípa a to k 31. 12. 2012. Vzhledem k tomu byla pověřena řízením školského zařízení s účinností od 1. 1. 2013 stávající zástupkyně ředitele PPP, Mgr. Pavla Šimánková a to až do jmenování nového ředitele na základě konkurzního řízení.

Další změnou ve vykazovaném období byl návrat z průběhu rodičovské dovolené na částečný úvazek dvou odborných pracovníků, na pozici psychologa. V součtu se jednalo o 0,6 úvazku z původních 2,00. Obě tyto pracovnice se na svůj původní úvazek vrátí v rozmezí 9-12/2014. Ve vykazovaném období došlo také ještě k nepatrné úpravě celkového úvazku psychologů Mgr. Daniely Nitschové, která si jej k 1. 1. 2013 snížila z 0,5 na 0,4.

K 31. 8. 2013 tak pracovalo v PPP Česká Lípa celkem 10 zaměstnanců, z toho 5 psychologů (přepočtený úvazek 3,0), 3 speciální pedagogové – z toho 1 ve sdružené funkci speciální pedagog + okresní metodik prevence (přepočtený úvazek speciálních pedagogů 2,5), 1 ekonomka a 1 sociální pracovnice. Značným pozitivem je, že v porovnání psychologů se speciálními pedagogy mírně převažují psychologové (3 : 2,5). Pozitivem proto, že v minulosti

Komplexní vzdělávání v rodinné terapii	5	C	IPPP MŠMT	540 hod.	Distanční	2	Certifikát
Specializační studium „Prevence sociálně patologických jevů“	2	C	MŠMT	250 hod.	Distanční	1	Osvědčení

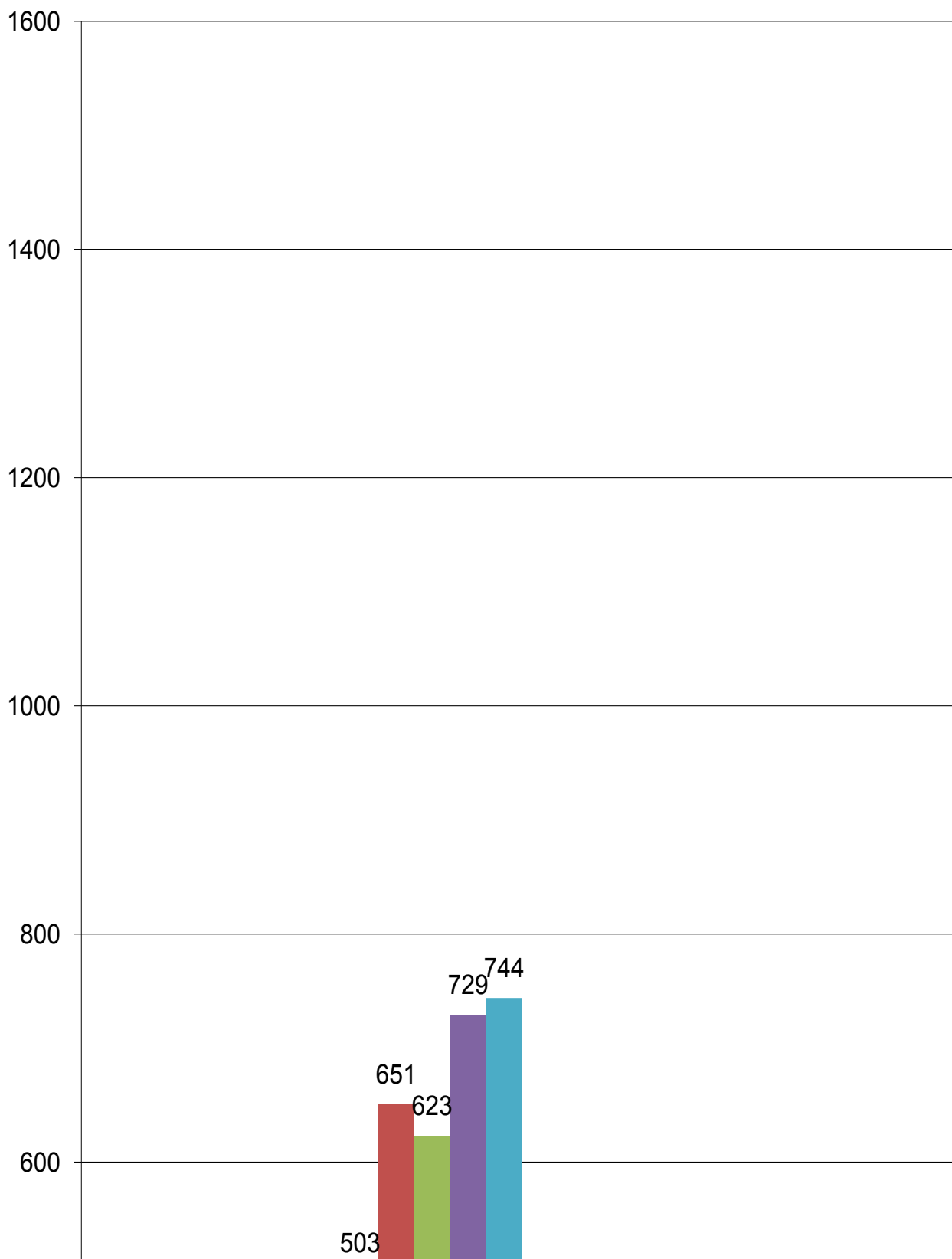
Tab. 4 – Přehled programů dalšího vzdělávání pracovníků PPP Č.Lípa

Období	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Celk.počet pracovníků	10	10	8	10*
Průměrná měsíční výše mzdy pedagog.pracovníků	22.106,- Kč	27.136,- Kč	24.618,- Kč	27.021,-Kč
Průměrná měsíční výše mzdy nepedagog. pracovníků	19.263,-Kč	17.892,- Kč	17.299,- Kč	22.327,-Kč
Prům.výše nenárok. složek mzdy pedagog. pracovníků	3.256,- Kč	2.574,- Kč	2.511,- Kč	6.434,-Kč
Prům. výše nenárok. složek mzdy nepedagog.pracovníků	2.200,- Kč	1.785,- Kč	1.695,- Kč	3.187,-Kč

Tab.5 – Platové podmínky pracovníků PPP Č. Lípa (*metodik prevence a 1 ze spec. pedagogů je jedna a táž osoba = počet pracovníků je při sloučení uváděných funkcí 10)

4. Údaje o počtu klientů

graf 2- počty individ. vyšetření podle typů škol

Ve vykazovaném období 2012/2013 mírně klesl počet nových klientů, z 1 091 na 1048, ale klesl také počet nevyřízených žádostí (z 102 na 49), takže výsledek je téměř shodný s předcházejícím rokem. Nevyřízené žádosti jsou takové, které byly podány ještě v roce 2012/2013, ale v tomto roce již nebyly vyřízeny – byly vyřízeny na začátku roku 2013/2014 a to tak, aby byla dodržena 3 měsíční lhůta k vyřízení od podání žádosti o vyšetření. I přes klesající celkový počet potenciálních klientů (= dětí ve věku od 3 let do ukončení středoškolského vzdělávání) neklesají počty žádostí o vyšetření. Částečně je to následek novely školského zákona ze září 2011 (viz strana 2), ale příčin může být více.

Stagnuje i poměrně vysoký počet klientů, kteří se na pozvání nedostavili (251 v minulém školním roce oproti 242 ve šk. roce 2012/2013), přičemž v závorce uvedené číslo je třeba ještě navýšit o ty, kteří se dodatečně ozvali s žádostí o náhradní termín. Pokud tyto blokové termíny vyšetření porovnáme s nevyřízenými žádostmi, je zřejmé, že bychom k 31. srpnu měli všechny žádosti podané ve školním roce 2012/2013 vyřízené ve stejném školním roce. Nejvíce klientů nepřišlo v lednu a v červnu, tedy před koncem 1. pololetí a před koncem 2. pololetí školního roku, kdy již zřejmě rodiče nebyli motivováni řešit školní problémy svých dětí. Kontrastuje to s měsíci po čtvrtletních a tříčtvrtletních třídních schůzkách, kdy je absencí ve srovnání s červnem zhruba jen polovina.

Stále roste počet rodičů, kteří se z existenčních důvodů obávají kvůli návštěvě poradenského zařízení omlouvat v zaměstnání. Pokud směnují, je nutno složitě hledat termín, který se jim hodí, jindy se zase ze stejných důvodů („zaměstnavatel mi neposkytl volno“) domluvený termín na poslední chvíli zruší, takže ten uvolněný již není možno poskytnout jinému klientovi. Ostatně, stejné vysvětlení může mít alespoň část neomluvených absencí, o nichž je zmínka v předchozím odstavci. Od těchto se mohou lišit jen tím, že je nenapadne se řádně omluvit, neuvědomují si zřejmě, jak tím komplikují práci poradenského zařízení. S nárůstem nákladů na dopravu vzrůstá i argument nedostatku finančních prostředků jako důvodu, proč se klient nemůže dostavit do poradny.

Nadále též musíme konstatovat nízkou úroveň spolupráce klientů (přesněji řečeno, jejich zákonných zástupců) ze sociálně slabých rodin. Ač v jejich případě je potřeba odborné pomoci zvláště naléhavá, je v této skupině snad největší množství těch, kdo se na pozvání s dítětem bez omluvy nedostaví - případně se dostaví mimo termín, kdy již příslušný odborný pracovník pracuje s jiným klientem. Stává se i to, že na naléhání školy se klient objedná k náhradnímu termínu, avšak ani na ten se pak nedostaví.

Podobně komplikovaná spolupráce bývá někdy u klientely z etnických menšin, u sociálně slabších nejčastěji ze stejných důvodů, které jsou zmíněny v předchozím odstavci. U společensky lépe nebo i dobře postavených rodin zřejmě také proto, že už samotnou výzvu (nejčastěji školy, jejímž je dítě žákem), aby vyhledali pomoc poradny, chápou úkorně, jako určitý druh diskriminace, jako nálepkování dítěte a tím vyčleňování ze skupiny „normálních“.

Trend vyhledávání služeb poradny za účelem získání studijních úlev pokračuje nejvíce ve skupině žádostí o úpravu průběhu konání státní maturitní zkoušky (dále PUP MZ). Nejvíce pak u skupiny studentů, kteří u maturitní zkoušky neuspěli. Stává se, že se na nás obracují vzápětí po takovém neúspěchu a narychlo žádají potvrzení, že trpí tou či onou učební poruchou. Je obtížné jim vyhovět, pokud dosud v poradně vyšetření nebyli a stejně tak pokud v poradně sice vedeni jsou, ale vyšetření byli naposledy již před již před mnoha roky a když navíc diagnóza ani pro poruchu učení jednoznačně nesvědčila. Podobně je to, když se student dostaví na poslední chvíli, když již není možno stihnout všechny potřebné zákonné termíny. Důsledně dodržujeme pravidlo, kdy vystavení posudku vážeme na provedení alespoň jednoho kontrolního vyšetření v průběhu studia, dle středoškolských norem a to nejspíše v průběhu

3. ročníku (v případě 4 letého studia), lépe však v průběhu 1. poloviny studia. V případě, že student požádá o vyšetření až na začátku maturitního ročníku tak posudek pro jarní termín s největší pravděpodobností nezíská – má však možnost o něj požádat v případě opravné zkoušky. Výjimku tvoří např. studenti, u kterých nemohlo proběhnout vyšetření ze zdravotních důvodů (změna termínu) a následně např. z kapacitních důvodů ze strany PPP (čerpání řádné dovolené pracovníků PPP převážně v letních měsících). Podmínkou v těchto případech je ale skutečnost, že student školu již na začátku studia informoval o svých obtížích a nejlépe že předal zprávu z posledního vyšetření, a nebo potvrzení o vedení v PPP. Zde lze vycházet z faktu, že průběh studia upravován byl a proto je na místě obdobným způsobem upravit i průběh konání státní maturitní zkoušky.

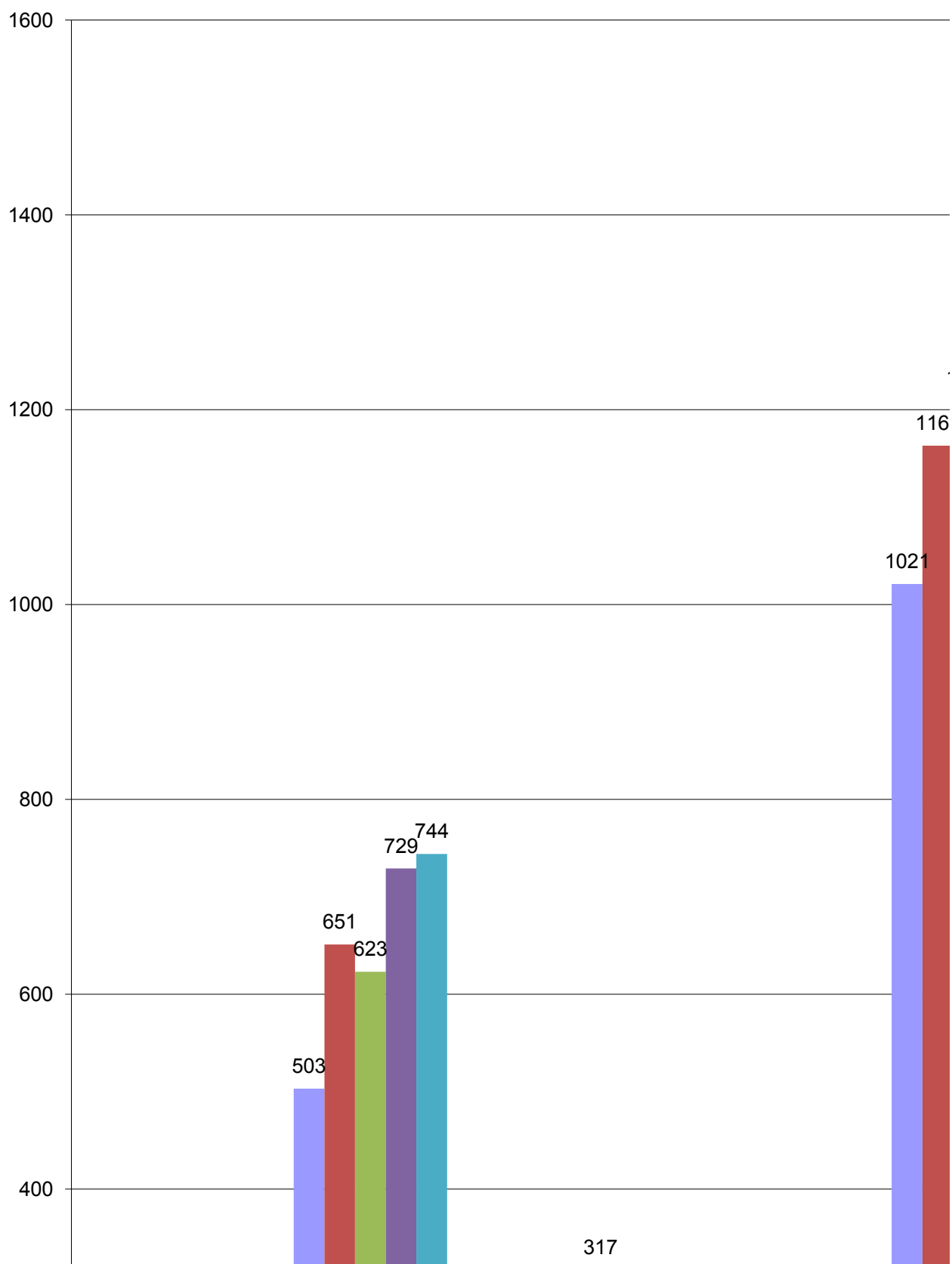
Roste též skupina klientů, kteří si po ukončení základní školy zvolí další směr studia, jež neodpovídá jejich studijním předpokladům. Často nejde ani tolik o vlastní volbu studenta, který sám cítí, že na daný obor nestačí, ale neubrání se naléhání rodičů, kteří v těchto případech volí obor spíše s ohledem na jeho společenskou prestiž. Dítě se tak přihlásí například na čtyřletý učební obor s maturitou, ač je absolventem základní školy praktické. Pokud pak ve studiu selhává, hledají rodiče pomoc v poradně, avšak radu, která vyplyne z výsledků vyšetření (v tomto případě doporučení přejít na tříletý učební obor a teprve po jeho absolvování případně zkusit další stupeň vzdělávání) zpravidla nepřijmou.

Stále poradnu zatěžují i vyšetření, která nejsou nezbytná. Zatím příliš nezabírají apely například na schůzkách výchovných poradců, aby učitelé doporučovali vyšetření a další odbornou péči jen tam, kde si škola opravdu neví rady, kde není schopna problém vyřešit vlastními prostředky. Příkladem mohou být zbytečně brzy podávané žádosti, aniž se vyčkalo, zda se poměrně banální problém přirozeně nevyřeší. Ač je zkušeným pedagogům známo, že děti potřebují na začátku školního roku určitý čas, než se opět po prázdninách adaptují na standardní školní režim, běžně chodí žádosti o jejich převzetí do odborné péče již během září, a to i s důvody typu, že dítě se nesoustředí, je neposedné, roztěkané, nesleduje výklad učitele a proto si nepamatuje učivo. Protože ale poradna zpravidla nemůže z kapacitních důvodů zaslat pozvánku bezprostředně po přijetí žádosti, na tu zaslano o měsíc či dva později již rodiče nereagují, protože původní důvod vyšetření pominul.

Kapitolou o sobě jsou žádosti o vyšetření dětí s výborným prospěchem. Úzkostný rodič (nebo učitel) argumentuje zpravidla tím, že dítě sice v současnosti nemá nějaké větší problémy, avšak že je obava, že známky jsou benevolentní, že paní učitelka dítě hodnotí pro povzbuzení mírně, avšak že ve vyšších ročnících, na 2. stupni ZŠ, ...Na vyšetření dítěte takový rodič zpravidla trvá, na dotaz často připustí, že hlavně proto, aby vyhověl paní učitelce, protože ji nechce zklamat, nechce se s ní dostat do konfliktu.

5. Výsledky činnosti

graf 2- počty individ. vyšetření podle typů škol

Ve školním roce 2012/2013 bylo v PPP Česká Lípa vyšetřeno 1 211 klientů, tj. o 57 klientů (= o 5%) méně než v roce předchozím. Celkový počet jednotlivých vyšetření klesl 1492 na 1424, tj. o 68 (o 5%). I tak byl ale vyrovnán druhý nejvyšší počet vyšetření z předchozích let, tedy 1 429 vyšetření. Částečně to lze vysvětlit dlouhodobou nemocností dvou odborných pracovníků. Nárůst množství diagnostiky jde na úkor další přímé práce s klienty, třeba reedukačních činností, ale i metodických činností v této oblasti s pedagogy, bez které v některých případech, ztrácí diagnostická práce smysl. Zahlcení diagnostikou jde samozřejmě i na úkor metodické či přednáškové činnosti, na úkor návštěv na školách a přímého kontaktu s pedagogy.

Z celkového počtu 1 424 vyšetření se 1 004 (70 %) týkalo dětí ze základních škol včetně ZŠ praktických a dětí z nižšího stupně víceletých gymnázií. Je to v absolutních číslech přibližně stejně jako v předchozím školním roce (pokles cca o 5%). Z toho lze vysoudit, že počet klientů ze základních škol rozhodně neklesá, naopak, i proto, že do základních škol zvolna nastupují populačně silnější ročníky, ale že ještě výrazněji roste počet ostatních, zejména předškoláků (viz dále).

Z 1 004 vyšetření dětí základních škol se 744 (74%) týkalo prvostupňových. To je zhruba o 2% více než v předchozím školním roce, kdy to bylo 729 vyšetření.

Vyšetření druhostupňových dětí bylo 260, tedy o 57 (22%) méně než ve školním roce 2011/2012. Rozdíl mezi I. a II. stupněm by byl ještě větší, protože část dětí byla v době podání žádosti o vyšetření ještě žáky 1. stupně, což výsledky poněkud zkresluje. Pokud by se jednalo o trend mapující spíše vliv přístupu rodičů a pedagogů než početní zastoupení dětí v dané věkové skupině, bylo by to velmi pozitivní ve smyslu zájmu o kompenzaci zjištěných obtíží – která je efektivní v nižším věku.

V letošním roce již nenastal další mimořádně velký nárůst v počtu vyšetřených předškoláků jako v minulém školním roce, i když k menšímu nárůstu došlo i v tomto školním roce. Počet vyšetření v této věkové skupině stoupl z 267 ve šk. roce 2011/2012 na 274 v tomto školním roce (tedy již „jen“ o 3 %, kdežto v minulém roce se jednalo o nárůst více než 100%!). To bylo dáno především opětovnou změnou školského zákona v září 2011, který (staro)nově ukládá rodičům žádajícím o odklad školní docházky pro své dítě zajistit si vedle vyjádření odborného lékaře také posudek z poradny. V letošním školním roce bylo z uvedených 274 vyšetření 235 vyšetření v souvislosti s posouzením školní zralosti (86%). Což by ale znamenalo, že i v této skupině se začínají objevovat zakázky jiného druhu, než dle výše uváděného vyšetření v oblasti přiměřené vyspělosti (tzv. „školní zralosti“).

Častým podkladem žádosti o odklad školní docházky je obava rodičů o osud dítěte ve školském systému, o jehož kvalitě mají své pochybnosti. Jak je uvedeno výše, může růst počtu žádostí o odklad školní docházky stejně jako počet žádostí o odbornou pomoc poradenského systému vůbec, dosti těsně souviset s aktuálními procesy, které v něm probíhají. Je pak otázka, zda administrativní způsob řešení je tím nejvhodnějším.

Po předchozím vysokém nárůstu počtu vyšetření u středoškoláků (na dvojnásobek) došlo ve šk. roce 2012/2013 opět k mírnému poklesu, jako v předchozím období a to ze 169 a na 146, tedy asi o 15%. Pokud jde o příčinu poklesu, tak ten nejpravděpodobnější může souviset s poklesem počtu středoškoláků vůbec. I tak je oproti předchozím rokům výrazně vyšší a hlavní příčina je táž jako loni, je jí účinek právních norem umožňujících určité úlevy maturantům s přiznaným uzpůsobením podmínek pro státní konání maturitní zkoušky, jako je vyhláška MŠMT 177/2009 Sb. a Metodické doporučení 13009/2011-23. Nejednou se však

studující takto snaží řešit studijní problémy vzniklé spíše z jiných příčin, než kvůli specifickým učebním poruchám.

Celkem bylo vydáno 56 doporučení k maturitní zkoušce s upravenými podmínkami, v drtivé většině pro žáky s poruchami učení, což odpovídá poklesu o 27%. Znamenalo by to, že pozvolna klesá zájem o vystavení posudků PUP MZ.

Stejně jako v předchozích obdobích byly vydávány též posudky k integraci dětí se zdravotním postižením dle Zákona 561/2004 Sb., Vyhlášky 73/2005 v platném znění a dalších předpisů. Posudků bylo za vykazované období zpracováno 128, tedy o 165 méně než v předchozím školním roce. Což by znamenalo, že velký výkyv v roce předcházejícím byl jen dočasný.

Sociální pracovnice i nadále zastává agendu za původní úvazek 1,6. Vzhledem ke zdravotním obtížím a s tím související pracovní neschopností je nutné, aby všichni pracovníci PPP byli schopni dočasně její činnost nahradit. V tuto dobu omezujeme pouze instruktáže rodičů v práci s reedukačními počítačovými programy pro děti se specifickými učebními poruchami.

Rovněž ve vedení spisové agendy klientů, a to jak ve fyzické podobě (každý klient má svou složku v kartotéce), tak paralelně ve stručné verzi elektronické, která mimo jiné slouží pro rychlé informování o klientovi v případě potřeby, je nutno téměř každoročně doplňovat o informace, které musí zařízení vykazovat nadřízeným orgánům. Nezřídka to znamená přepracovat celou tabulku, do níž se průběžně vkládají požadované údaje, tak, aby vždy odpovídala požadavkům, které se nezřídka mění z roku na rok.

Stejně tak průběžně se poradna podílí na výběru dětí do dyslektických tříd, jejichž kompletní soubor od 4. do 9. ročníku funguje díky pochopení ředitelství na českolipské základní škole Slovanka jako na jediné na celém okrese Česká Lípa. I ve školním roce 2012/2013 pokračovala spolupráce se školou na vedení tříd. Ta spočívala i v konzultacích o problémech jednotlivých, do dyslektických tříd zařazených dětí, v obecných konzultacích vyučujícím například k vhodnosti použití té které reedukační techniky a v dlouhodobém metodickém vedení a na požádání i v další nezbytné pomoci a podpoře, ale i v metodických schůzkách s pedagogy, v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Zdá se, že roste počet ad hoc poskytovaných osobních i telefonických konzultací, jednak přímo klientům, zejména středoškolákům, kteří se ve větší míře než jsme byli po léta zvyklí, přicházejí radit o svých studijních problémech, jistě, často ze zájmu dozvědět se o možných studijních úlevách v souvislosti s nějakou učební poruchou. Stejně tak ale roste zájem o tyto informace ze strany jejich učitelů a rodičů.

Vzrůstající množství konzultací ale souvisí také s poměrně rychle se měnící školskou legislativou. V neustálých změnách se obtížně orientují nejen dospělejší klienti a jejich rodiče, ale často též pedagogové a někdy dokonce i ředitelé škol. Velké množství telefonických konzultací se například týkalo nejasností kolem školních zralostí. A nejen opětovné změny v množství podkladů potřebných k rozhodnutí o odkladu školní docházky, ale například i nejasností termínů k zahájení vyšetřování školních zralostí v PPP. Snaha ze strany škol je, aby vyšetření byla prováděna co nejdříve. Opakovaně jsme se setkali i s tím, že rodiče byli do poradny posíláni, aby si její posudek opatřili již k zápisu do ZŠ, z některých mateřských škol dokonce již rok před předpokládaným nástupem do školy. Ve druhém z uvedených případů znělo odůvodnění, že školce se dítě jeví jako školsky nezralé!

U vybraných dětí pokračovala i v tomto vykazovaném období logopedická péče. Situace je však komplikovanější, protože speciální pedagožce, která po absolvování logopedického kurzu tuto péči zajišťuje, přibyl další obor činnosti, když po předcházející pracovníci, která odešla do starobního důchodu, převzala na půl úvazku funkci okresního metodika prevence.

Z toho důvodu jí proto na logopedickou činnost zbývá méně času než předtím. Přesto prováděla pravidelnou logopedickou péči u tří předškoláků.

Stejná pracovníce v roli speciálního pedagoga vede v režimu doplňkové činnosti též kurzy pro děti a jejich rodiče KUPOZ a KUPREV, které zlepšují některé základní školní předpoklady. Kurzu KUPOZ se ve školním roce 2012/2013 zúčastnili 4 žáci, s převážně kladným ohlasem u rodičů, ale také od učitelů ZŠ, kteří pozorovali pozitivní změnu u dětí. V režimu doplňkové činnosti byl veden kurz Metoda dobrého startu (25 individuálních setkání) u předškoláků.

Stejně jako v předchozích rocích se na poradnu obracelo poměrně značné množství vysokoškolských a někdy i středoškolských studentů se žádostmi o stáže a konzultace. Problém vcelku není s poskytnutím jednorázových konzultací, které lze domluvit například na odpolední hodiny, kdy zpravidla neprobíhá diagnostická činnost, a reedukační či psychologické aktivity jen v některých dnech. Obtížnější je to již s týdenními i delšími stážemi, které vyžadují větší změny v organizaci základních činností pracovníků poradny a navíc je prodlužují a komplikují (stážistovi je nutno vždy předem srozumitelně a důkladně vysvětlit například důvod a průběh odborné aktivity, kterou bude sledovat, a následně s ním i prohodit výsledky). Z toho důvodu bohužel není možno vyhovět všem žadatelům, kterých za školní rok bývá zpravidla kolem deseti.

Protože se osvědčilo neoficiální odloučené pracoviště poradny na ZŠ Náměstí Míru v Novém Boru, pokračuje i ve školním roce 2012/2013, i když nyní již v omezeném rozsahu. Funguje 1x týdně, přesto s bohatou náplní činnosti. Blíže viz Příloha č. 2. této výroční zprávy.

Již klasickou a neodmyslitelnou součástí práce poradny, již jí ostatně ukládá i Vyhláška 72/2005 Sb., je metodické vedení pedagogických pracovníků na školách. Vedle příležitostného poskytování metodických konzultací a rozborů problémů jednotlivých dětí, je metodická pomoc poskytována i systematicky, a to přinejmenším dvojitou formou. Pro veškerou učitelskou veřejnost jsou organizovány kurzy, přednášky a semináře a speciálně pro výchovné poradce základních, speciálních a středních škol pak navíc pravidelné schůzky, zpravidla půldenní, s rozmanitějším programem, sestávajícím z většího množství bodů. K bodům obligátním patří informace poradny, včetně různých metodických, a také informace českolipského úřadu práce, v jehož prostorách se již řadu let schůzky konají (poradna dostatečně velkou schůzovní místností nedisponuje). Z informací druhé ze jmenovaných institucí výchovní poradci oceňují mimo jiné údaje o uplatnění absolventů jednotlivých středních škol (respektive těch, kteří to uplatnění získávají s obtížemi), protože je mohou velmi účinně využít v rámci výchovy dětí k volbě povolání. V posledních rocích jsou v programu schůzek výchovných poradců základních a speciálních škol čím dál více zastoupena vystoupení zástupců středních škol. Souvisí to samozřejmě s tím, že na středních školách stejně jako v celé populaci ubývá dětí.

Celkem proběhlo za školní rok 2012/2013 opět sedm schůzek s výchovnými poradci, z toho pět s výchovnými poradci základních a speciálních škol, a dvě schůzky pak se středoškolskými výchovnými poradci. Některé schůzky výchovných poradců základních škol proběhly pod záštitou projektu Poradenství v Libereckém kraji.

Pokračovala přednášková činnost na školách, v některých případech šlo o opakované každoroční přednášky, například pro rodiče budoucích prvňáčků, někdy ale šlo o záležitosti vyplývající z nějaké mimořádné situace a pak šlo více o krizovou intervenci, byť setkání bylo i pokusem o zobecnění řešeného problému.

Významnou součástí metodické činnosti PPP je vedení metodiků prevence na jednotlivých školách. Již druhým rokem pracuje na této pozici okresní metodička prevence, která převzala tuto funkci po odchodu původní zkušené, dlouholeté okresní metodičky do starobního důchodu. Blíže viz. Příloha č. 3.

6. Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Naše organizace se podílela v rámci spolupráce s projektem Poradenství v LK na organizaci tří vzdělávacích akcí.

16. listopad 2012 – Poradenský den – první téma „Grafomotorika pro předškoláky“ lektorka p. Kopřivová a druhé téma „Analyticko-syntetická metoda čtení v modifikovaném pojetí“ - PhDr. Ing. Zuzana Maňourová.

11. březen 2013 – akce „ Kulatý stůl pracovníků PPP a SPC Libereckého kraje“ – řešení aktuálních problémů, další blok dne přednáška pro pracovníky PPP a SPC „Nové způsoby administrace a interpretace testu Reyovy figury“ – MUDr. Drozdová Kristýna.

Ostatní viz Příloha č. 3.

7. Spolupráce se sociálními partnery

Sociální partneři PPP Česká Lípa se již řadu let prakticky nemění. Těmi nejdůležitějšími jsou i nadále školy a školská zařízení. Jmenovitě pak jejich výchovní poradci, metodici, učitelé speciálních tříd, pedagogové provádějící reedukační činnosti a další.

Významná je spolupráce se zdravotnickými zařízeními, v prvé řadě s pracovišti dětské klinické psychologie a dětské psychiatrie, logopedie, dětské neurologie ale i dalších. Význam spolupráce s dětskými klinickými psychology v budoucnu zřejmě ještě vzroste. Jednak v důsledku novely Vyhlášky 72/2005 Vyhláškou 116/2011 sb., která do té míry rozšířila úkoly poradny, že ta je jen s obtížemi zvládá. Pokud by citovaná vyhláška nebyla od 1. ledna 2013 upravena nebo by nebyla posílena personální situace v naší PPP, domlouvali bychom se s dětskými klinickými psychology právě na rozšíření spolupráce, která by alespoň poněkud odlehčila zátěž poradny.

V jednotlivých případech spolupracujeme se sociálními odbory (OSPOD) městských úřadů tzv. trojkových obcí, zejména se to týká klientů sociálně znevýhodněných, z rodin, kde chybí potřebná péče dětem, nemluvě o součinnosti s poradnou třeba i při pouhém vyšetření školní zralosti. Pokračuje dlouholetá a bohatá spolupráce s Úřadem práce v České Lípě (nově Kontaktní pracoviště ÚP ČR), jmenovitě s oddělením poradenství. M. j. spolupracujeme při vedení výchovných poradců, při přípravě burzy škol Quo vadis, dle potřeby při vedení některých klientů ze souborů uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol atd.

Spolupráce ad hoc probíhá také s Poradnou pro rodinu mezilidské vztahy, kromě jiného se zaměstnanci PPP účastní pravidelných mezioborových setkání pracovníků tzv. pomáhajících profesí. Jejich účelem je vzájemné předávání zkušeností z odborné práce a získání širšího

pohledu na problematiku z hlediska jednotlivých pracovišť, ale jde také o jednu z preventivních akcí proti syndromu vyhoření.

Občasná spolupráce existuje například také s českolipským Domem dětí a mládeže Libertin, poradna na základě pravidelně zasílaného měsíčního programu doporučuje rodičům klientů i z terapeutických důvodů některé akce a kroužky, například u nesmělých a obtížněji se adaptujících dětí, které potřebují získat potřebné sociální zkušenosti v alespoň částečně chráněném prostředí. Podobně využíváme také existence Junáka a dalších zájmových organizací a sdružení. V kontaktu jsme rovněž s místní skupinou organizace Člověk v tísni, s českolipskou Charitou a dalšími.

8. Zapojení do projektů

Stejně jako v předchozím období spolupracovala Pedagogicko-psychologická poradna Česká Lípa i ve školním roce 2012/2013 s projektem Poradenství v Libereckém kraji na které bude v dalších letech vázána tzv. pětiletá udržitelnost tohoto projektu, které se budeme také účastnit.

9. Další aktivity a prezentace zařízení na veřejnosti

V tomto bodě odkazujeme na Přílohu č. 3, kde je například výčet akcí organizovaných okresním metodikem prevence. O některých z těchto akcích včetně burzy škol referují i místní a regionální média.

10. Poradenské služby

Poradenské služby jsou vlastní náplní činnosti poradenského zařízení, a jsou tudíž uvedeny v bodě 5, „Výsledky činnosti.“

11. Řízení poradny

V našem zařízení aktuálně pracuje jen 10 zaměstnanců. Přesto však je řízení této organizace po odborné i ekonomické stránce velmi náročné. Je nutné důsledně dbát na vnitřní kontrolu, zejména v oblasti hospodaření s přidělenými prostředky. Zajišťovat chod obdobně, jako je to u úřadů ve veřejné správě, přičemž nelze v tak malém počtu zaměstnávat specialisty na dané úkony. Současně je nutné zajistit činnost organizace po odborné stránce, což je v našem okrese velmi složité, protože na rozdíl od jiných okresů v Libereckém kraji nemáme v dosahu žádné speciálně pedagogické centrum ani centrum výchovné péče či jiné specializované zařízení a klienti se pak obrací na naše zařízení. Jednotliví zaměstnanci jsou pak v rámci svého úseku přetížení a je obtížné zvládat řízení i v rámci vztahů na pracovišti tak, aby bylo možno se za vymezených podmínek věnovat i jiné, než jen diagnostické činnosti, určenou ze zákona. K změnám v řízení ve sledovaném období došlo na přelomu kalendářního roku (viz změna ve vedení PPP). Zásadnější změny, zejména v koncepci vedení PPP do budoucna budou provedeny zejména v návaznosti na konkurzní řízení, na základě kterého bude jmenován nový ředitel PPP. Do té doby je však nutné chod organizace zajistit a dle platné legislativy dodržovat vše ve vymezených postupech.

Řízení činnosti organizace po odborné stránce probíhá většinou přímo, prostřednictvím pokynů zástupkyně ředitele, která také provádí kontrolní činnost, nejčastěji v každodenním kontaktu s jednotlivými pracovníky. Ti ovšem mají každý svou pracovní náplň, vyplývající z jejich odborností, takže další úkoly jsou spíše doplňkové, vyplývají z aktuálních situací a potřeb provozu. Zpravidla to bývá zástup za některého z nemocných nebo kvůli péči o dítě

absentujících spolupracovníků, přesněji řečeno zajištění neodkladných úkolů, byť třeba nespádají do kompetence zastupujícího pracovníka.

Je však nezbytné řídit chod organizace i na pozici nepedagogických pracovníků, zejména v ekonomickém úseku.

K nepřímému řízení slouží řada interních, pravidelně aktualizovaných dokumentů, jimiž jsou pracovníci povinni se řídit.

Pravidelné pracovní porady zařízení jsou dalším nástrojem řízení, na nichž se řeší opět aktuální záležitosti provozu, domlouvají se akce, které vyžadují koordinaci jinak dosti individualizované činnosti - například když je třeba sladit harmonogram stáže některého ze studentů a náslechy u jednotlivých pracovníků, ale slouží také jako prostor k výměně zkušeností z pracovní činnosti, ke zprostředkování odborných poznatků ze seminářů a školení, jichž se jednotliví zaměstnanci v období mezi jednotlivými poradami zúčastnili apod. Mají i význam pro společenský život na pracovišti, protože jsou zpravidla jedinou příležitostí, kdy se všichni pracovníci sejdou v jeden čas na jednom místě.

Nedílnou součástí řízení jsou pravidelné schůzky s řediteli ostatních PPP a jiných ŠPZ v rámci Libereckého kraje (individuálně sjednávaných nebo řízených KÚLK), ve kterém se snažíme docílit sjednocení postupů zejména v rámci odborné činnosti.

12. Další záměry zařízení

Vzhledem k i nadále dlouhodobě komplikované personální situaci poradny (dvě pracovnice jsou na rodičovské dovolené, i když aktuálně s PPP spolupracují v souhrnném úvazku 0,60), se daří zajistit souhrnný úvazek psychologů poradny alespoň ve 3,0. Větší problém lze očekávat v zajištění úvazku na pozici speciálních pedagogů – zde v souvislosti se změnou ve vedení poradny došlo k reálnému poklesu z původního souhrnného úvazku 2,5 ve skutečnosti na úrovni max. 2,0 (viz náročnost činností spojených s vedením PPP a současně zajišťování speciálně pedagogické odborné a metodologické činnosti). Závisí na tom plnění úkolů vyplývajících z novely Vyhlášky 72/2005, zejména dodržení tříměsíčního limitu od přijetí žádosti o vyšetření do započetí poradenské práce s klientem. Prozatím se to s vypětím všech sil daří zejména proto, že o hlavních prázdninách klesá počet nových žádostí (v letošním školním roce jsme navíc vyhlásili v době čerpání řádné dovolené zaměstnanců stop stav v přijímání žádostí a klienty jsme odkazovali na konec srpna nebo na začátek září 2013). Avšak již těch říjnových je výrazně větší množství a další nárůst jejich počtu lze tradičně očekávat po čtvrtletních třídních schůzkách na školách, které probíhají zhruba v polovině listopadu.

Na tom, jak se podaří splnit tento hlavní záměr, pak závisí možnost dalšího rozšíření služeb jak standardních (větší množství seminářů, přednášek, metodických setkání, ...), tak nadstandardních.

Další oblastí, kterou je nutno upravit je pozice vedení PPP (viz výše). Bez jasného vymezení kompetencí a zvolení nového ředitele PPP nelze z dlouhodobého hlediska provádět koncepci plánů činností organizace do budoucna. Současná situace je zajištěním pouze pro přechodnou dobu a pro další období je nutno tuto situaci stabilizovat, jinak se to negativně promítne zejména spolupráce v rámci pracovních vztahů. S tím úzce souvisí jednak kvalita podávaných výkonů odborných činností a hlavně nelze rozvíjet činnosti nadstandardní, stejně jako koncipovat dlouhodobější projekty a spolupráci s jinými institucemi a školami, kdy hrozí, že

s nástupem nového vedení bude tato činnost ukončena – vzhledem ke koncepci stanované novým ředitelem PPP.

13. Údaje o výsledcích kontrol

V hodnoceném období neproběhla v Pedagogicko - psychologické poradně Česká Lípa kontrola, jejíž výsledky by mohly být uvedeny.

14. Základní údaje o hospodaření zařízení

Tyto údaje obsahuje „Zpráva o činnosti organizace za rok 2012“, projednaná na OŠMTS KÚLK v Liberci dne 21. června 2013. Ta zůstává v platnosti, ke změnám v ní nedošlo.

15. Seznam příloh

1. Rámcový plán činnosti PPP na školní rok 2012/2013
2. Zpráva o činnosti „odloučeného“ pracoviště PPP v Novém Boru za školní rok 2012/2013
3. Informace metodika prevence PPP Česká Lípa za školní rok 2012/2013
4. Výkaz o pedagogicko – psychologické poradně Z 23-01 podle stavu k 30. 9. 2013